

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לחינוך תשע"ו 2015-2016

שם הקורס: פרויקטים בחינוך

מרצה: דר' דורית טובין dorittu@bgu.ac.il

מנחה: בשמת בר נדב bosmatbn@gmail.com

מספר הקורס: סמ' א' 7101-1292, סמס' ב' 12927111

מטרת הקורס:

השינויים והחידושים הרבים בתוך ובסביבת בתי הספר, כמו גם התחרות, ביקורת הציבור, והדרישות לדין וחשבון, מחייבים אנשי חינוך להכרות מעמיקה עם הארגון הבית ספרי וסביבתו. פרויקטים חינוכיים הם אחד הכלים המרכזיים המאפשרים לארגוני חינוך להגיב לנסיבות המשתנות ולשפר את ביצועיהם. הקורס הנוכחי יכשיר את הסטודנטים למפות ולבחון ארגוני חינוך, ובהתאם לתכנן ולהציע פרויקטים חינוכיים התואמים לצרכי הארגון וצרכי הסביבה בה הוא פועל.

בקורס יתנסו הסטודנטים באבחון צרכי הארגון החינוכי ותכנון פרויקט הולם, תוך התבססות על גישות ושיטות מרכזיות מתחום הפיתוח ארגוני ותוך התנסות מעשית. במהלך הקורס ידרשו המשתתפים לאבחון ארגון חינוכי, לבחון צרכים וסדר העדיפויות עם מנהל הארגון, להכין תוכנית פרויקט מפורטת - כולל הצעות לתהליכי יישום – כמענה לצרכים שאובחנו, ולהציג את התוכנית לביקורת מנהל הארגון.

שיטת הלמידה בקורס היא למידה מבוססת פרויקטים (project-based learning), במהלכה נדרשים המשתתפים ללמוד נושא דרך עשייה, התנסות במקביל ללמידה אקדמית והצגת התוצרים בפני עמיתים ולקוחות.

דרישות הקורס:

נוכחות והשתתפות – נוכחות והשתתפות חובה בכל פגישות הקורס. כמו כן נדרשת קריאה של כל המאמרים המסומנים בכוכית * . פרויקט חינוכי: במהלך הקורס יעבדו הסטודנטים בזוגות, כאשר כל זוג בוחר ארגון חינוכי לתהליכי ההתנסות. על בסיס ההתנסות בארגון יגיש כל זוג את המטלות הבאות:

תיאור הארגון החינוכי: 10% מהציון. עד לתאריך 28.11.13 יגישו הסטודנטים מסמך בהיקף של שני עמודים בו יוצג הארגון הנבחר, היסטוריה, היקף הפעילות, מבנה ארגוני פורמאלי, משאבים, כיוונים ראשוניים לאבחון ולפיתוח פרויקט. המסמך יתבסס על שיחה עם מנהל הארגון וניתוח מסמכים כגון אתר האינטרנט של הארגון, מסמכי הקמה, מסמכי שיווק ומסמכים אחרים. עבודה זו תהיה ההזדמנות היחידה להתנסות ברמת הניסוח, הדיוק, וכללי העריכה הנדרשים בקורס. בהמשך מסמכים מרושלים לא יתקבלו!!

אבחון ארגוני והצעה לפרויקט: 20% מהציון. לקראת סוף סמסטר א', ולא יאוחר מ- 9.1.12, יגיש כל זוג אבחון ארגוני המבוסס על נתונים שיטתיים בהתאם למודלים שיוצגו בקורס. על בסיס הנתונים יוצע כיוון ראשוני לפרויקט המוצע תוך נימוק וקישור לנתונים שנאספו. העבודה תוצג בפני העמיתים בכיתה.

תוכנית הפרויקט: 30% מהציון. במהלך הסמסטר השני ימשיכו הזוגות בפיתוח הפרויקט החינוכי אותו בחרו, תוך שיתוף חברי הארגון בו הם פועלים. הפרויקט המוצע יוצג לעמיתים בקורס, לחברים בארגון ולשיפוטו והערותיו של מנהל הארגון.

עבודה מסכמת: 40% מהציון. העבודה המסכמת תציג באופן אינטגרטיבי את כל חלקי העבודה, כולל גם חלק תיאורטי התומך ברציונאל הפרויקט, ניתוח תגובת הלקוח, וחלק רפלקטיבי של הסטודנטים.

לוח זמנים:

- ✓ כניסה לארגון ותיאורו - לא יאוחר מתאריך (יפורט בהמשך)
- ✓ אבחון ארגוני והצעה לפרויקט – לא יאוחר מתאריך (יפורט בהמשך)
- ✓ הגשת דוח מנהלים לבדיקת הצוות במאי, וללקוח עד סוף סמסטר ב' (יפורט בהמשך)
- ✓ הגשת עבודה מסכמת כולל ניתוח תגובת הלקוח עד לתאריך (יפורט בהמשך)

אתר הקורס:

לקורס יש אתר במערכת moodle של האוניברסיטה בכתובת: <http://moodle2.bgu.ac.il>. האתר כולל לוח מודעות של הקורס, מקורות נוספים כמו הסילבוס, תרגילים, מאמרים וקישורים לאתרים רלוונטיים. הכניסה לאתרים מחייבת שם וסיסמא בהתאם להנחיות אוניברסיטת בן-גוריון.

תכנית המפגשים סמסטר א'

פגישה 1: אבני הבניין של ארגון חינוכי

* שפירא, י. ובן אליעזר, א. (1987). ארגונים ובירוקרטיה, מתוך: *יסודות הסוציולוגיה*, 117-134. עם עובד: תל-אביב.

מרטון, ר. (1971). ההקשר המבני של ההתנהגות בבחירת קבוצות-התייחסות: מערכות תפקידים (Role-sets), מערכות מייצבים (Status- sets), וסידרות מייצבים (Status- sequences). מתוך: *התיאוריה החברתית והמבנה החברתי*. תל-אביב: יחדיו. פרק ד', 549-532.

פגישה 2: התכונות והמאפיינים של הארגון החינוכי

* סמואל, י. (1996). התופעה הארגונית, מתוך: *ארגונים מאפיינים מבנים תהליכים*, 19-38. אוניברסיטת חיפה /זמורה-ביתן: תל-אביב.

Tyack David, & Cuban Larry (1995) *Tinkering toward utopia - a century of public school reform*. Cambridge: Harvard University Press.

פגישה 3: כוח ופוליטיקה בארגונים

* מקאניק, ד. (1986). מקור כוחם של שותפים זוטרים בארגונים מורכבים. תרגום: א. כרמי. בחוך: ר. אלבוים-דרור, עורכת, מדיניות ומינהל, תיאוריה ויישומים בחינוך. ירושלים: הוצאת מאגנס.

פגישה 4: התלות במשאבים

* אופק רגב, נ. וטובין, ד. (2009). הקמת מסלול סביבתי בבית ספר - הלכה ומעשה בחדשנות חינוכית. *עיונים במנהל ובארגון החינוך*, 30, 101-124.

פגישה 5: שינוי וחדשנות בארגונים

*Kotter J.P. (1995). Leading change: Why transformation efforts fail. *Harvard business review*,

פגישה 6: מודל לאבחון ארגוני לפי פרט, קבוצה וארגון

* Entering and contracting, diagnosing organizations, diagnosing groups and jobs. Ch. 6 in: Cummings T.G. & Worley, C.G. (2005). *Organization development and change*, (8th ed.), Thomson Southwestern: Mason, Ohio, 100-113.

פגישה 7: מודלים לאבחון ארגוני

SWOT - Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats, BCG - Boston Consulting Group

פגישה 8: אבחון התרבות הארגונית

Schein, E. (2005), taking organization culture seriously, in: Rothwell W.J. & Sullivan, R. (eds.) *Practicing organizational development, a guide for consultants*, 2nd ed., Pfeiffer: CA, San Francisco. 365-375

פגישה 9: אבחון ברמת הקבוצה

* Cummings, T.G. & Worley, C.G. (2005), *Organization development and change*, (8th ed.), Thomson Southwestern: Mason, Ohio, 222- 240

פגישה 10: אבחון ולמידה ארגונית

* סנג'י, פ.מ. (1995). זיהוי הדפוסים השולטים באירועים, 102-122, מתוך: *הארגון הלומד*. ת"א: מטר. Argyris, C. & Schon, A. D. (1996). *Organizational learning II*. U.S.A.: Addison Wesley.

פגישה 11: תקשורת ומידע

* סמואל, י. (1996). תקשורת ומידע, מתוך: *ארגונים מאפיינים מבנים תהליכים*, 133-158, אוניברסיטת חיפה /זמורה-ביתן: תל-אביב

פגישה 12: הצגת אבחון ארגוני והצעה לפרויקט - מצגות סטודנטים

פגישה 13: הצגת אבחון ארגוני והצעה לפרויקט - מצגות סטודנטים

Student's Syllabus
Department of Education

Course name: Projects in Education

Course number: Semester A, 1292-710

Lecturer name: Dr. Dorit Tubin

Aims of the Course

Changes in the educational environment as parental choice and accountability regime, call for better understand the educational organization and its challenges. Educational projects are one of the tools provide educational organizations with the ability to cope with changing circumstances. The course's goals are to provide the students with practical and theoretical knowledge in the area of projects in education, as mapping organization, identify area for improvement, gather and analysis data and suggests educational project for improvement.

Using project-based-learning (PBL) approach, the students experience entering organizations, uses organizational development knowledge for diagnosing and data analyzing, advise for improvements and presenting the educational projects to the clients and colleagues.

Course Requirements

The final grades are based on several types of information:

Attendance and participation in class discussions: Full participation and ongoing communication with the course staff regarding the evaluation project are required.

Project description and subject (10%): In the middle of the first semester the students will submit a two-page paper presenting the selected project, the defined client, and the subject to be evaluated as agreed upon with the client.

Mapping and diagnosis plan (20%): At the end of the first semester, the students will submit a diagnosis plan which includes a definition of the subjects, evaluation and diagnosis questions, data collecting methodology, timetable, etc.

Executive report (40%): At the last meeting of the second semester the students will submit an executive report summarizing the main findings and suggestions for the project. This report will be delivered to the client only after course staff approval. The client's response to the report will be attached to and analyzed in the final report.

Final report (30%): The final report will comprise of all the above parts, including project description, diagnosis findings, executive report, and the student's reflections on the process, the course and him/her as an organizational counselor.

Course website: The seminar website address is: <http://moodle2.bgu.ac.il> and includes the syllabus, reading material and recommended links. To enter the website you have to use your e-mail identification. Additional printouts are available at the library site: <http://www.bgu.ac.il/printouts/>, under the lecturer's name: Dorit Tubin.

Course Chapters - first semester:

The building blocks of the educational organization

The characteristics of the educational organization

Power and politics in the educational organization
Resources dependency
Innovation and change in educational organization
Organizations diagnostic models
Individual, group and organization
Organizational culture
Organizational learning
Communication in organization
Quantitative and Qualitative tools for data gathering
Students' presentations